
ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИКИ ТЕКСТУ ТА ДИСКУРСУ

Отримано: 21 жовтня 2023 р.

Прорецензовано: 5 листопада 2023 р.

Прийнято до друку: 10 листопада 2023 р.

e-mail: gantoniuk@yahoo.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9594-6661>

e-mail: tetiana.v.balashova@lpnu.ua

e-mail: mariia.tkachiv.mflplz.2022@lpnu.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2023-19(87)-20-25

Антонюк Г. Д., Балашова Т. В., Ткачів М. М. Способи відтворення синтаксичних конструкцій при перекладі з англійської мови на українську. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 19(87). С. 20–25.

УДК: 81'25:811.111.

Антонюк Галина Дмитрівна,
кандидат філософських наук, доцент кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка»,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
Балашова Тетяна Вікторівна,
асистент кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка»,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
Ткачів Марія Миколаївна,
магістрант кафедри прикладної лінгвістики НУ «Львівська політехніка»,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ СИНТАКСИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

У статті розглянуто способи відтворення синтаксичних конструкцій англійської мови засобами української мови, що, зважаючи на різницю морфологічного типу аналізованих мов, викликає певні складності, пов'язані із необхідністю їх перебудови, або трансформації відповідно до вимог мови перекладу. Мета дослідження полягає у дослідженні способів і тактик перекладу граматичних конструкцій на українську. Методи дослідження містять морфолого-синтаксичний аналіз, порівняльний аналіз, компонентний аналіз, комплексний перекладознавчий аналіз, інтерпретативний і описовий аналіз, а також метод кількісного аналізу. На матеріалі корпусів англійських та українських синтаксичних конструкцій різножанрового характеру, емпіричних досліджень і аналітичного огляду літератури продемонстровано факт лакуарності низки синтаксичних форм, що примушує перекладача до необхідності застосування перекладацьких трансформацій при перекладі. Такими трансформаціями є: перетворення внутрішньої форми слова, словосполучення; повної заміни однієї частини мови на іншу для адекватної передачі змісту висловлювання, 3) зміни синтаксичної конструкції чи порядку слів в реченні паралельно із заміною частини мовних приналежностей. До того ж, процес перекладу викликає необхідність трансформацій не лише на граматичному рівні, а й на лексичному.

Перекладацькі трансформації є необхідним прийомом перекладу, що передбачають зміну формальних компонентів вихідного тексту із збереженням інформації, призначеної для передачі.

За допомогою трансформацій при різниці синтаксичної конструкції в англійській та українській мовах зберігається еквівалентність загальної сукупної семантики речення як одиниці синтаксичного рівня, що, в свою чергу, забезпечує адекватність перекладу, зберігаючи природність побудови синтаксичної структури речення в українській мові.

Ключові слова: синтаксичні конструкції, граматичні конструкції, переклад, трансформація, адекватність, еквівалентність.

Halyna Antonyuk,
PhD, Associate professor of the Department of Applied Linguistic,
Lviv Polytechnic National University

Tetyana Balashova,
assistant of the Department of Applied Linguistic,
Lviv Polytechnic National University

Mariia Tkachiv,
a graduate student at the Department of Applied Linguistics,
Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine.

METHODS OF TRANSLATING SYNTACTIC CONSTRUCTIONS FROM ENGLISH TO UKRAINIAN

The article focuses on the study of the ways of reproduction of the syntactic structures of English by the means of the Ukrainian language, which, taking into account the difference in the morphological type of the analyzed languages, causes certain difficulties associated with the need for their reconstruction or transformation in accordance with the requirements of the language of translation.

The purpose of the study is to study the methods and tactics of translating grammatical constructions into Ukrainian.

Research methods include morphological and syntactic analysis, comparative analysis, component analysis, complex translational analysis, interpretive and descriptive analysis, as well as the method of quantitative analysis. Empirical studies and an analytical review of the literature on the material of corpora of English and Ukrainian syntactic constructions of a diverse nature demonstrated the fact that a number of syntactic forms are lacunar, which forces the translator to apply translation transformations during translation, which involves 1) transformation of the internal form of a word, phrase, 2) its complete replacement to another for adequate transmission of the content of the utterance, 3) changes in the syntactic structure or order of words in a sentence in parallel with the replacement of participles. In addition, the translation process requires transformations not only at the grammatical level, but also at the lexical level.

Translation transformations in the article are interpreted as a necessary technique of translation, which consists in changing the formal (lexical or grammatical transformations) or semantic (semantic transformations) components of the original text while preserving the information intended for transmission. With the help of transformations, when the syntactic construction is different in English and Ukrainian languages, the equivalence of the overall overall semantics of the sentence as a unit of the syntactic level is preserved, which, in turn, ensures the adequacy of the translation, preserving the naturalness of the construction of the syntactic structure of the sentence in the Ukrainian language.

Keywords: syntactic constructions, grammatical constructions, translation, transformation, adequacy, equivalence.

Постановка проблеми. Перекладознавство як наука, що постійно розвивається, вирішує значне коло проблем і дискусійних питань, пов'язаних із перекладом різних мовних одиниць та їх угруповань, у намаганні запровадити способи зробити переклад адекватним (Вихованець, Городенська, 2004: 6-10).

Втім, зважаючи на різницю морфологічного типу певних мов, як свідчить порівняння англійської та української, граматичні конструкції можуть викликати певні складності, пов'язані із необхідністю їх перебудови або трансформації відповідно до вимог мови перекладу (Верба, 1995: 4). У загальному контексті перекладознавства важливим є питання перекладу граматичних конструкцій з англійської мови на українську (і навпаки), що пояснюємо різними системами мов.

Актуальність дослідження полягає в тому, що граматичні конструкції є обов'язковим аспектом мови оригіналу, який в процесі перекладу підлягає необхідності передачі засобами іншої мови, що в разі невідповідності цих структур може представляти особливу складність.

Об'єктом дослідження є граматичні конструкції англійської мови.

Предметом дослідження є способи перекладу граматичних конструкцій з англійської на українську.

Матеріалом дослідження виступили 650 речень, що містять різного типу граматичні конструкції, що були дібрані з різних за жанрами текстів – художніх, публіцистичних (сайти суспільно-політичних новин), що є українськими перекладами англомовних текстів перелічених жанрів (Вульф, 2011; Роулінг, 2020; Rowling 2018; Woolf, 2008).

Методи дослідження, застосовані в роботі, містять метод суцільної вибірки, морфолого-синтаксичний аналіз, порівняльний аналіз, компонентний аналіз, комплексний перекладознавчий аналіз, інтерпретативний і описовий аналіз, метод кількісного аналізу, методи корпусної лінгвістики.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З огляду на актуальність та зацікавленість науковців до зазначеної теми, питання способів передачі граматичних, синтаксичних, фразеологічних конструкцій з англійської мови на українську і навпаки перебували і перебувають у фокусі досліджень численних вітчизняних та зарубіжних мовознавців, перекладачів, культурологів, а саме: Корунця І.В. (Корунець, 2017), Вихованець І. Р., Городенська К. Г. (Вихованець, Городенська, 2004), Гуйванюк Н. В. (Гуйванюк, 2003), Дубенко О. Ю. (Дубенко, 2011), Загнітко А.П. (Загнітко, 1994), Hewings M. (Hewings, 2005), Valeika L. (Valeika, 2003) та ін.

Метою нашого дослідження є дослідити способи і тактики перекладу граматичних конструкцій з англійської мови на українську на матеріалі текстів сучасної художньої прози та публіцистичних джерел (див.: список джерел).

Перш ніж перейти до етапу опису особливостей відтворення синтаксичних конструкцій засобами іншої мови в ході перекладу визначимось із ключовим терміном – поняттям синтаксичної конструкції, її типами в ракурсі порівняльної граматики англійської та української мов.

Синтаксичні конструкції мови ґрунтуються на особливого типу зв'язку між мовними одиницями, що також називається синтаксичним.

Синтаксичний зв'язок є вираженням взаємозв'язку елементів у синтаксичній одиниці, тобто слугує для вираження синтаксичних відношень між словами, будує синтаксичну структуру речення та словосполучення, створює умови для реалізації лексичного значення слова. Синтаксичні відношення – це ті смислові відношення, які у синтаксисі кваліфікуються як граматичні значення словосполучення, визначають специфіку синтаксичної структури речення, складають значення членів речення, значення складносурядних і безсполучникових речень тощо (Гуйванюк, 2003: 207–208). Тож структури речень, найбільш типові для певної мови, ґрунтуються на цих стосунках.

Найпростіший базовий тип речення в англійській мові складається з підмета і присудка, що яких може додаватись додаток (що разом утворюють прототипову базову модель SVO – Subject+Verb+Object), а також можуть нанизуватись інші члени речення, що роблять його розширеним (Yule, 2003:16).

Окрім простого типу речення, в англійській мові зустрічаємо досить розгалужене розмаїття інших більш складних конструкцій або простих, але типово англійських, і саме специфічно-англійські або ускладнені синтаксичні конструкції представляють складність при перекладі.

Складна синтаксична конструкція – це складне речення з різними видами зв'язку. У такому реченні його частини сполучаються між собою як сполучниковим (сурядним, підрядним), так і безсполучниковим зв'язком (Evans, 2008: 46). В залежності від різних комбінацій типів зв'язку, між частини такі різновиди складних синтаксичних конструкцій – з сурядністю, підрядністю, із безсполучниковим зв'язком (Side R., Wellman G., 2000: 57) тощо.

Зокрема, в англійській мови значна кількість багатofункціональних синтаксичних конструкцій, серед яких виділяють активні і пасивні, особові і безособові (з безособовим it, there is/there are), інфінітивні конструкції як об'єктна конструкція (Objective infinitive construction), або конструкція зі складним додатком (Complex Object); суб'єктивна конструкція (Subjective infinitive construction), конструкція з for (For-to infinitive construction) [16, с. 49]; герундіальні конструкції та обороти або обороти з ing-формами; порівняльні звороти тощо.

Також певну складність в перекладі можуть складати необхідність передачі нестандартних синтаксичних конструкцій, які є стилістичними засобами виразності і передбачають застосування нестандартних конструкцій, які базуються часто на відході від нормативної структури речення в англійській мові (Статкевич, 2020: 162-172).

Зокрема, для розмовної англійської мови характерними є: перерозподіл кордонів речення, еліптичні речення, надмірність синтаксичного побудови, зміщені конструкції тощо. До них належать ті, що мають випадки стилістичної інверсії, різні види транспозицій, а також компресії вихідної синтаксичної конструкції, прикладом чого є еліipsis, що, зокрема, передбачає навмисний пропуск певного члена речення, що стає зрозумілим з контексту (*If teenage baby – sitters typical, there's hope yet*). (Side R., Wellman G., 2000: 189), або ж ті, що в плані розширення структури речення, можуть ґрунтуватись на вставних конструкціях, що допомагають передавати різні відтінки значення.

Починаючи вивчати питання перекладу в аспекті синтаксису, треба розпочати з того, що українська і англійська мова належать за морфологічною типологією до різних типів мов: українська є синтетичною, а англійська – аналітичною. Звідси витікає дійсна суперечливість питання стосовно теоретичних та практичних особливостей перекладу синтаксичних конструкцій і оборотів українською з англійської мови (Коорунець, 2000). І зазначене пов'язано насамперед із тим, що деякі синтаксичні конструкції – як інфінітивні або герундіальні є одними з найуживаніших явищ англійської граматики, а герундій ще і єдиною формою дієслова в англійській мові, жодних аналогів якої немає в українській мові і самі конструкції вирізняються специфікою з точки зору будови і характеру формування. Те саме можна сказати стосовно форми дієприкметника теперішнього часу дійсного способу активного стану: якщо для англійської мови (та інших європейських мов) форма дієприкметника у теперішньому часі активному стані є типовою, то для української мови вживання дієприкметника, передусім в активній формі, є нетиповим і рідковживаним (Вихованець, 2004).

Оскільки в українській мові такі синтаксичні конструкції як інфінітивні конструкції зі складним додатком та суб'єктом, а також герундіальні конструкції є відсутніми, то логічним в процесі перекладу є комплексне застосування лексико-семантичних та граматичних перетворень з дотриманням головної вимоги: збереження адекватності. Щодо перекладу таких інфінітивних синтаксичних конструкцій з англійської мови на українську (Complex object, Complex subject), то слід зазначити, що відсутність прямих аналогів в українській мові, порівняно із англійською, стимулює перекладацьку та авторську діяльність з метою адекватного передавання змісту з цими конструкціями мовою, для якої вони не є притаманними.

Аналіз публікацій [1; 2; 5; 10; 13-17; 20; 21] засвідчив, що науковці поглиблено вивчають безособові та неозначені форми дієслова, зокрема сферу зацікавлень складають англійський інфінітив та герундій, тобто дієслівні форми, які не мають однозначного трактування у мовознавстві загалом і у перекладознавстві зокрема. У колі загальних питань перекладознавства мовні одиниці і конструкції з такими дієслівними формами становлять практичний інтерес в плані комплексного компаративного аналізу.

Аналітичний огляд літератури та спостереження в ході емпіричних досліджень продемонстрував факт лакуарності певних синтаксичних форм, в результаті чого перед перекладачем виникає завдання застосовувати трансформації під час перекладу, що, в свою чергу, передбачає перетворення внутрішньої форми слова, словосполучення, або ж її повної заміни на іншу для адекватної передачі змісту висловлювання, або ж зміни синтаксичної конструкції чи порядку слів в реченні паралельно із заміною частиномовних приналежностей.

Це є необхідним кроком, зважаючи на відсутність в українській мові низки граматичних категорій або оборотів з ними, чи то синтаксичних функцій у певних частин мови, і як результат – процес перекладу передбачає необхідність трансформацій не лише на граматичному рівні, а й на лексичному (Вихованець, 2004).

Кілька зауваг щодо поняття «перекладацькі трансформації». У науковій літературі прослідковується таке визначення цього поняття:

1. Перекладацькі трансформації є прийомом перекладу, що полягає в зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів початкового тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі і є необхідними через різницю синтаксичного ладу і лексико-семантичної системи двох мов: перетворення елементів вихідного тексту з метою забезпечення повноцінного перекладу (Вихованець, Городенська, 2004: 7).

2. Переклад з однієї мови на іншу неможливий без граматичних трансформацій, і граматичні трансформації – це, в першу чергу, перебудова пропозиції (зміна її структури) і заміни – як синтаксичного, так і морфологічного порядку.

В ході нашого дослідження було виявлено, що всі види синтаксичних перетворень при перекладі можна звести до п'яти типів, а саме: так звана нульова трансформація, перестановка, заміна або заміщення, додавання і опущення.

При повному співпаданні семантико-стилістичних характеристик англійського та українського речень в контексті застосовується в плані синтаксису *нульова трансформація*.

We sit here and she knits or reads.

Ми сидимо тут, і вона в'яже або читає.

В цьому прикладі речення перекладене з англійської мови на українську без жодних структурних змін синтаксису, оскільки семантико-граматична структура оригінала співпадає із семантико-граматичною структурою перекладу. Стилістичні характеристики і контекст, в якому застосовані речення оригіналу і перекладу також співпадають.

Виходячи з того, що англійська і українська мови належать до різних типів (аналітичного і синтетичного) мов, застосування синтаксичних перекладацьких трансформацій є аргументованим і необхідним, однак великої різноманітності синтаксичних перекладацьких трансформацій немає. Заміна та перестановка – головні синтаксичні трансформації.

В разі розходження традицій актуального членування речення в мові оригіналу і перекладу, але за умови одночасного співпадання семантичних характеристик англійського і українського речень, застосовується така синтаксична трансформація як перестановка.

But of course she knew perfectly well.

Але вона, зрозуміло, прекрасно це знала (Жовтобрюх, 1972: 41).

Перестановка полягає в зміні лінійного розташування членів речення. Головними причинами перестановок є дотримання прямого порядку слів в аналітичних мовах. Українська граматична система завдяки наявності закінчень дозволяє

вільне розташування членів у реченні. Тому в процесі перекладу з англійської мови на українську можливими є перестановки навіть без необхідної на те причини, задля благозвучності, не говорячи про ситуації, коли є конструктивна невідповідність. Наприклад:

I was the only person who understood the essence of her suggestion. До кінця суть її пропозиції зрозумів тільки я.

Причиною є також відмінність побудови речення, наприклад, вживання пасивних конструкцій, які зустрічаються в англійській мові частіше, аніж в українській. Якщо пасив не замінюється на активне безособове речення, то в ньому змінюється порядок слів. В українській мові присудок ставиться перед підметом, напр.: *The important international constructions have been started in our country in recent years. – В останні роки у нашій країні розпочалось будівництво важливих міжнародних об'єктів.*

Закріплені порядок слів в англійському реченні допомагає визначити, до яких частин мови належать ті чи інші члени речення, а інколи такий порядок є єдиним допоміжним засобом при перекладі на українську мову. Наприклад: *Usually mothers father children.* Слово *mothers* тут займає місце підмету, тоді як слово *father* займає другу позицію в реченні, і є присудком, отже перекладається виховувати, причому саме порядок слів в цьому реченні визначає частини мови належність складових, наприклад: *Зазвичай матері виховують дітей*, або за рахунок перестановки, що більш натурально підходить для українського синтаксису: *Зазвичай дітей виховують матері.*

При частковому або повному неспівпадінні структурно-семантичних і стилістичних властивостей мовних елементів мови оригіналу і мови перекладу, а також синтаксичних зв'язків застосовується заміна.

Заміни є ще одною часто вживаною перекладацькою трансформацією, яка полягає у заміні однієї синтаксичної конструкції іншою. Тут є, зокрема, *антонімічний переклад* лексичних одиниць, при якому речення також змінює свій тип, тобто із позитивного стає негативним чи навпаки.

Could you help me, please?

Чи не могли б ви мені допомогти?

Поширеними є випадки також заміни однієї синтаксичної конструкції іншою. Наприклад, при перекладі англійських пасивних речень пасив нерідко замінюють активним безособовим реченням:

She was answered immediately.

Їй відповіли одразу ж.

Передача англійських інфінітивних конструкцій часто робиться за допомогою українського підрядного речення:

She watched him to be going away. – Вона бачила, як він йшов геть.

Герундіальні обороти можуть складатись з присвійного займенника або іменника, що іноді може стояти в формі присвійного відмінку, та герундія, до яких часто можуть також належати залежні від нього слів.

В реченні герундіальні обороти можуть вживатись в різних синтаксичних функціях, і на українську в переважній кількості проаналізованих контекстів перекладаються вони підрядним реченням, яке вводиться сполучною фразою "те, що". При цьому перекладним еквівалентом самого герундія виступає особова форма дієслова, а рідше – приєдник-іменникове словосполучення, що спостерігаємо у наведених прикладах:

The volume of the playing music cannot be switched off by simply touching the screen. – Звук музики, що грала, не можна було вимкнути простим доторканням до екрану.

Або ж порівнюємо аналогічні ситуації, що спостерігаємо в наступній парі речені із аналогічним перетворенням:

The harder the metal is, the less is the chance of its being broken. Що твердішим є метал, то меншою є ймовірність його руйнування.

Her having completed these tests on time was a surprise for everyone. – Те, що вона завершила ці тести вчасно, було для всіх значним сюрпризом.

Що стосується складних англійських речень, при перекладі на українську вони можуть замінюватись двома складнопідрядними реченнями, або навпаки, декілька простих – складними реченнями, оскільки українській притаманні складні речення. Наприклад, заміну складного речення двома складнопідрядними спостерігаємо у наступних прикладах:

Nothing remained in her drawing-room with which she had any association, or to which any sentiment was attached; and she had invited me that day to see the fashionable glory in which she now lived.

В кімнаті для гостей у неї не залишилось нічого, що могло б нагадати про минуле або змушувати радіти її серце. В той день вона запросила мене помилуватись модними розкошами, в яких вона тепер перебувала.

При виявленні підтекста або імплікованих смислів з глибинної структури речення до поверхневої структури у відповідності з вимогами мови перекладу застосовується *додавання*. Це є необхідним, коли англійська структура речення занадто компресована і не має безпосереднього аналога в українській мові, саме тому потребує додавання елементів речення, що, з точки зору української мови відбувається розширення речення.

Nothing matched, but everything harmonized.

Всі речі здавались далекими одне від одного за стилем, але, тим не менш, вельми комбінувались.

Це є можливим в разі наявного контексту, коли він є зрозумілим.

При наявності в реченні оригіналу інформації, яка має бути імплікована при перекладі для досягнення семантико-стилістичної адекватності, застосовується *опущення*.

There is only one thing I must tell you. Але має попередити вас про таке.

Таким чином, в процесі перекладу художнього тексту перед нами стоїть завдання не тільки передати зміст, здійснити переклад в його прагматичному розумінні, скільки передати особливий вид міжкультурної, культурно-етнічної і художньої комунікації, для якої цінність представляє сам текст як значуща смислова одиниця і предмет художнього зображення і сприйняття. Для здійснення такого виду перекладу необхідно є застосовувати синтаксичні трансформації.

Наведені у цій статті приклади не вичерпують всіх можливих синтаксичних заміни. Варто зазначити, що в під синтаксичні трансформації підпадають усі члени речення і синтаксичні конструкції, що, в свою чергу, обумовлює їх кількість та різноманітність.

Важливо, щоб, незважаючи на трансформації, при різниці синтаксичної конструкції в англійській та українській мовах зберігалась еквівалентність загальної сукупної семантики речення як одиниці синтаксичного рівня, що, в свою чергу, забезпечує адекватність перекладу, зберігаючи природність побудови синтаксичної структури речення в українській мові.

Висновок. В ході роботи було встановлено, що при перекладі синтаксичних конструкцій необхідно, перш за все, враховувати їх синтаксичну функцію, далі – обирати оптимальний спосіб перекладу з огляду на норми української мови.

Наведені в дослідженні систематизовані дані мають не лише загальнотеоретичне, але й насамперед практичне значення, адже виявлені конструктивні рішення при перекладі синтаксичних конструкцій на українську можуть бути використані передусім при перекладі на українську мову з метою досягнення еквівалентності.

До того ж, процес відтворення англійських синтаксичних конструкцій засобами української мови в перспективі може бути оптимізовано шляхом залучення інструментарію і методів корпусної лінгвістики (укладання паралельних двомовних корпусів аналізованих мов), що сприятиме систематизації та узагальненню закономірностей відповідників.

Література:

1. Академічний тлумачний словник української мови. URL : <http://sum.in.ua/>.
2. Білецька О.О. Переклад інформаційно-новинних текстів у контексті міжкультурної комунікації. *«Молодий вчений»*. 2016. С. 638–642.
3. Верба Г.В., Верба Л.Г. Довідник з граматики англійської мови. Київ: Освіта, 1995. 320 с.
4. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови. Київ: Пульсари, 2004. 398 с.
5. Гнатюк Г. М. Словотвір дієприкметників. Словотвір сучасної української літературної мови: кол. мон. Київ: Наукова думка, 1979. С. 211–227.
6. Гуївчанюк Н. В. Складні ускладненні речення: Теоретично-практичний блок. Чернівці: Рута. 2003. 145 с.
7. Дубенко О. Ю. Порівняльна стилістика англійської і української мов: навч. посібник. Вид. 2-е перероб. і доп. Вінниця : Нова книга, 2011. 328 с.
8. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови. Київ: Вища. шк., 1972. 406с.
9. Загнітко А. П. Сучасна літературна мова. Синтаксис простого ускладненого і складного речення. Донецьк: Вид-во ДОНДУ. 1994. 204 с.
10. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Ч. 1. Граматичні труднощі. Вінниця: Нова книга, 2001. 317 с.
11. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову: навч. пос. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с.
12. Корунець І. Порівняльна типологія англійської та української мов. Вінниця: Нова книга, 2003. 464 с.
13. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підр. 5-те вид., виправ. і допов. Вінниця : Нова Книга, 2017. 448 с.
14. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на укр: навч. пос. Вінниця : Нова книга, 2011. 136 с.
15. Недбайло К. М. Транспозиції частин мови в перекладі з англійської мови на українську (на матеріалі художніх текстів): автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. філол. наук: 10.02.16. Київ, 2008. 20 с.
16. Статкевич Л. П., Корж-Ікаєва Т. Г. Особливості перекладу дієприкметника і герундія в українській та англійській мовах. Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство). № 14. 2020. С. 167-172.
17. Тадля К. В. Особливості перекладу стилістичних прийомів створення образності в авторському дискурсі (на матеріалі роману Гарпер Лі «Вбити пересмішника»). *Науковий огляд*. 2020. № 8 (71). URL : <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/2159>
18. Alexander L. G. Longman English Grammar. Longman, 2003. 362 p.
19. Eastwood J. Oxford Guide to English Grammar. Oxford University Press, 2002. 446 p.
20. Evans V. FCE Use of English 2. Express Publishing, 2008. 259 p.
21. Foley M., Hall D. Longman Advanced Learners' Grammar. Longman, 2003. – 384 p.
22. Hewings M. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press, 2005. 119 p.
23. Side R., Wellman G. Grammar and Vocabulary for Cambridge Advanced and Proficiency. Longman, 2000. 286 p.
24. Swan M. Practical English Usage. Oxford University Press, 2005. 658 p.
25. Valeika L. An Introductory Course in Theoretical English Grammar. Vilnius Pedagogical University, 2003. 135 p
26. Yule G. Explaining English Grammar. Oxford University Press, 1998. 350 p.

Список джерел фактичного матеріалу:

1. Вулф В. Хвилі. К.: Страта, 2011.
2. Ролінг Дж. Гарі Поттер і філософський камінь. К., 2020.
3. BBC News Україна // <https://www.bbc.com/ukrainian>
4. BBC News // <https://www.bbc.com>
5. Rowling J. Harry Potter and Philosopher's stone. L., 2018.
6. Woolf V. The Waves. L: HCP, 2008.

References:

1. Academic explanatory dictionary of the Ukrainian language. URL : <http://sum.in.ua/>.
2. Biletska O.O. Translation of informative and news texts in the context of intercultural communication. "Young scientist", 2016. p. 638-642.
3. Verba G.V., Verba L.G. Handbook of English grammar. Kyiv: Osvita, 1995. 320 p.
4. Vyhovanets I.R., Horodenska K.G. Theoretical morphology of the Ukrainian language. Kyiv: Pulsary, 2004. 398 p.
5. Hnatiuk G. M. Vocabulary of participles. Vocabulary of the modern Ukrainian literary language: a collective monograph. Kyiv: Naukova dumka, 1979. P. 211–227.
6. Guivanyuk N. V. Complex sentence complications: Theoretical and practical block. Chernivtsi: Ruta. 2003. 145 p.
7. Dubenko O. Yu. Comparative stylistics of the English and Ukrainian languages: 2nd revision. Vinnytsia: New Book, 2011. 328 p.
8. Zhovtobryukh M. A., Kulyk B. M. Course of modern Ukrainian literary language. Kyiv: High. School, 1972. 406p.
9. Zagnitko A.P. Modern literary language. Syntax of a simple complex and complex sentence. Donetsk: View of DONDU. 1994. 204 p.
10. V. I. Karaban. Guide to the translation of English scientific and technical literature into Ukrainian. Part 1. Grammatical difficulties. Vinnytsia: New Book, 2001. 317 p.
11. Karaban V. I., Mays J. Translation from Ukrainian to English: teaching. Vinnytsia: New Book, 2003. 608 p.
12. Korunets I. Comparative typology of the English and Ukrainian languages. Vinnytsia: New Book, 2003. 464 p.

13. Korunets I. V. Theory and practice of translation (aspect translation): sub. 5th ed., Vinnytsia: New Book, 2017. 448 p.
14. Naumenko L. P., Gordeeva A. Y. Practical course of translation from English to Ukrainian: teaching. village Vinnytsia: New Book, 2011. 136 p.
15. Nedbailo K. M. Transposition of parts of speech in translation from English to Ukrainian (based on artistic texts): autoref. thesis for obtaining sciences Ph.D. philol. Sciences: 10.02.16. Kyiv, 2008. 20 p.
16. Statkevich L. P., Korzh-Ikayeva T. G. Peculiarities of the translation of the participle and the gerund in the Ukrainian and English languages. Scientific bulletin of I. Franko DDP. Series: Philological sciences (linguistics). No. 14. 2020. P. 167-172.
17. Tadya K.V. Peculiarities of translation of stylistic techniques of creating imagery in the author's discourse (based on the material of Harper Lee's novel "To Kill a Mockingbird"). Scientific review. 2020. No. 8 (71). URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/2159>
18. Alexander L. G. Longman English Grammar. Longman, 2003. 362 p.
19. Eastwood J. Oxford Guide to English Grammar. Oxford University Press, 2002. 446 p.
20. Evans V. FCE Use of English 2. – Express Publishing, 2008. 259 p.
21. Foley M., Hall D. Longman Advanced Learners' Grammar. Longman, 2003. 384 p.
22. Hewings M. Advanced Grammar in Use. Cambridge University Press, 2005. 119 p.
23. Side R., Wellman G. Grammar and Vocabulary for Cambridge Advanced and Proficiency. Longman, 2000. 286 p.
24. Swan M. Practical English Usage. – Oxford University Press, 2005. 658 p.
25. Valeika L. An Introductory Course in Theoretical English Grammar. Vilnius Pedagogical University, 2003. 135 p
26. Yule G. Explaining English Grammar. Oxford University Press, 1998. 350 p.

List of sources of factual material:

1. Wolf V. Waves. K.: Strata, 2011.
2. Rowling J. Harry Potter and the Philosopher's Stone. K., 2020.
3. BBC News Ukraine // <https://www.bbc.com/ukrainian>
4. BBC News // <https://www.bbc.com>
5. Rowling J. Harry Potter and Philosopher's stone. L., 2018.
6. Woolf V. The Waves. L: HCP, 2008.